

Fünkešnica

Glasilo Občine Veržej ≈ leto XI ≈ št. 3 ≈ oktober 2018

MIHOLOV SEJEM 2018

SPOMINSKA PLOŠČA MAISTROVIM BORCEM

MONOGRAFIJA O SLAVKU OSTERCU

SPOŠTOVANE OBČANKE IN OBČANI!

Jesenski čas je letos prišel nekoliko prej kot prejšnja leta, tako da so bila polja ob Miholovem že skoraj prazna. Kljub obilici težav skozi vse leto, so kmetje skrbno pospravljali pridelke in sejali, da bi naslednje leto dobro želi.

Tudi pri delu občine je tako. Žanjemo, kar smo v preteklosti dobrega posejali in tega je kar nekaj. V poletnih mesecih smo uspeli zaključiti investicijo rekonstrukcije atletske steze pri osnovni šoli, v tem trenutku pa je v zaključni fazi rekonstrukcija Kolodvorske ulice. Pričakujemo, da bodo vsa dela zaključena do konca oktobra in da bo prenovljena, predvsem pa bistveno bolj varna cesta predana svojemu namenu. Čez poletje nam je uspelo izdelati elaborat nove turistične signalizacije v občini, ki je dobil tudi soglasje upravljalca državne ceste, tako da v naslednjih mesecih sledi postavitev novih obveščevalnih in usmerjevalnih tabel. Zgodnjo jesen smo se zelo razveselili sklepa Vlade Republike Slovenije o potrditvi Uredbe o energetski sanaciji naše osnovne šole. Na ta način so končno odprta vrata k nadaljevanju postopkov z realnim pričakovanjem, da se investicija realizira v naslednjih poletnih letih.

Seveda pa tudi sejemo, da bo tudi v prihodnje obilna žetev. Skupa z vodstvom osnovne šole pripravljamo dokumentacijo za investicijsko vzdrževalna dela, razširitev

in posodobitev šolske kuhinje, ki bo v prihodnosti služila tudi kot matična kuhinja novega vrtca. Pričakujemo, da se bo investicija izvedla v naslednjem letu. Za novogradnjo vrtca intenzivno iščemo različne vire za zaprtje finančne konstrukcije naložbe, ki je ocenjena na 1,4 milijona evrov.

Zelo veseli smo dejstva, da je občinski svet na zadnji seji potrdil nadaljevanje postopkov v zvezi z novogradnjo stanovanjskega objekta na občinskem zemljišču, ob že obstoječih blokih. Idejna zasnova predvideva novogradnjo šestnajstih stanovanj, predvsem za mlade družine. Poleg stanovanjskega problema bi novogradnja zagotovo pomagala pri reševanju težav s kombiniranimi razredi v osnovni šoli. Če bodo postopki sprejemanja potrebnih aktov javno zasebnega partnerstva tekli po pričakovanem terminskem planu, bi se gradnja lahko začela poleti naslednje leto.

Pri projektu odvodnjavanja sejemo zelo intenzivno, a žal ni potrebne rasti. Brez sodelovanja posameznikov, ki so lastniki zemljišč na predvideni trasi odvodnjavanja tudi ne bo šlo. Načrtovali smo, da bi prvo fazo izkopa odvodnega jarka, od konca Kolodvorske ulice in do iztoka skozi visokovodni nasip ob železniški progi, izvedli že letos, a nam to žal ne bo uspelo. Kljub dodatnim razgovorom v poletnih mesecih namreč še vedno nimamo soglasja lastnikov zemljišč. Na ta način so onemogočeni tudi vsi posegi v Osredku, saj je kot podlago za obnovo cest nujno najprej urediti odtok vode iz Veržej. Pričakujem in obenem prosim lastnike zemljišč, da pri svojih odločitvah upoštevajo tudi dejstvo, da takšno stanje številnim njihovim sokrajanom povzroča škodo in zelo otežuje življenje. Prepričan pa sem, da bo tudi na tem področju setev enkrat uspešna in da bo žetev v korist vsem.

Z mesecem novembrom se zaključuje mandat tega sklica občinskega sveta, kot tudi moj mandat. Vsem članom sedanjega sklica občinskega sveta se zahvaljujem za odlično sodelovanje. Prepričan sem, da smo številna pričakovanja izpolnili, zavedam pa se, da ne vseh. Kar nam ni uspelo, bo naloga za tiste, ki jim bomo na volitvah v naslednjem mandatu zaupali odgovornost za razvoj in vodenje naše občine.

Lepe jesenske dni in prijetno branje nove številke Fünkešnice.

Slavko Petovar, dipl. inž. agr., župan

Fünkešnica Dobrodošli na desnem bregu Mure

ISSN c506-905X. UREDNIŠKI ODBOR Ivan Kuhar (glavni in odgovorni urednik), Alenka Belec, Damjana Ferenc, Vesna Legen, Vito Šadl, Dominik Štraki, Mateja Žalik Rus. FOTO NASLOVNICE Sara Vinkovič. LEKTORIRANJE Ivan Kuhar. OBLIKOVANJE IN PRELOŠ Marko Suhoveršnik. ZALOŽNIK Občina Veržej. ORGANIZACIJA TISKA Salve d. o. o. Ljubljana. NAKLADA 550 izvodov. FÜNKEŠNICA NI NAPRODAJ. Vsako gospodinjstvo v občini jo prejme brezplačno, drugi zainteresirani pa na sedežih Občine Veržej ali TIC-a Veržej. Glasilo je v elektronski obliki dosegljivo na www.marianum.si, www.verzej.si in v Digitalni knjižnici Slovenije.

Občina Veržej

Ulica bratstva in enotnosti 8, 9241 Veržej

T: +386 2 58 44 480 F: +386 2 58 44 488

E: obcina.verzej@siol.net S: www.verzej.si

TIC Veržej – Zavod Marianum Veržej

Puščenjakova ulica 1, 9241 Veržej

T: +386 51 654 778

E: ticverzej@gmail.com FB: [tic.verzej](https://www.facebook.com/tic.verzej)

ZAPIS S 24. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA OBČINE VERŽEJ

21. septembra 2018 so se člani Občinskega sveta Občine Veržej zbrali na 25. redni seji, na kateri je bilo uvrščenih 13 točk dnevnega reda.

Ravnateljica Osnovne šole Veržej je predstavila predlog oddelkov in predlog sistematizacije Vrtca Veržej. Pove, da je v vrtec vpisanih 47 otrok, da so oblikovani trije oddelki, ki so heterogeni in da prosijo za povečanje skupin za enega otroka. Glede sistematizacije pove, da predlagana sistematizacija zagotavlja ustrezno kadrovske strukturo, in da trenutna cena vrtca ostaja enaka kot v preteklem šolskem letu. Občinski svet je podal soglasje k obema predlogoma.

Člane občinskega sveta so potrdili še prošnjo ravnateljice za financiranje nadstandardnega programa v kombiniranem oddelku 4. in 5. razreda v Osnovni šoli Veržej za šol. leto 2018/2019, z namenom ohranitve kvalitetnega vzgojno-izobraževalnega dela.

Na 24. redni seji je občinski svet v prvem branju potrdil Koncesijski akt o javno-zasebnem partnerstvu pri izvedbi projekta energetska pogodbenišva za celovito energetsko prenovo objektov OŠ Veržej, Vzgojnega doma Veržej, OŠ Kobilje ter Športne dvorane Radenci. Vlada republike Sloveniji je akt potrdila, zato je občinski svet predmetni akt potrdil v drugem branju.

Občinski svet je v 2. obravnavi sprejel Od-

lok o turistični taksi, ki ureja način plačevanja turistične in promocijske takse, višino odstotka oprostitve, postopek nakazovanja, dokazovanja plačila, evidentiranje nočitev. Turistična taksa za prenočitev na osebo znaša 1,60 EUR, promocijska taksa 0,40 EUR, skupna višina obeh taks znaša torej 2,00 EUR na osebo na dan. V primeru, ko je zavezanec za plačilo turistične takse upravičen do plačila turistične takse v višini 50 %, le-ta znaša 0,80 EUR, promocijska taksa 0,20 EUR, torej skupaj 1,00 EUR na osebo na dan.

Predsednik Nadzornega odbora Občine Veržej, je člane občinskega sveta seznanil s poročilom o pregledu delov zaključnega računa proračuna občine Veržej za leto 2017. Nadzorni odbor je med drugimi področji pregledal porabo investicijskih sredstev za obnovo gasilskega doma Veržej in ugotovil, da pri porabi sredstev ni bilo nepravilnosti.

Predstavnik družbe Invesher d.o.o. je predstavil idejni projekt »Narcisa Veržej« za izgradnjo večstanovanjskega objekta v Veržaju. Gre za gradnjo štirih identičnih nadstropnih večstanovanjskih objektov s štirimi stanovanjskimi enotami, v centru naselja Veržej, v neposredni bližini šole, vrtca, trgovine, športne površine. Objekt bo umeščen na lokaciji med trgovino Narcisa in že stoječima blokoma.

Usklajen je bil Načrt razvojni programov Občine Veržej 2018 -2021 pri proračunski postavki 13216 »Rekonstrukci-

ja ceste Kolodvorska ulica v Veržaju«.

Na pobudo Društva general Maister Veržej se je občinski svet seznanil in soglašal s postavitvijo spominske plošče Maistrovim borcem.

Vesna Legen, Občina Veržej

PODPIS LISTINE O SODELOVANJU MED OBČINO VERŽEJ IN SRBSKO OBČINO SEČANJ

Vsako leto v času kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni obiščejo Slovenijo tudi številni kmetovalci iz Vojvodine. Gostje iz Vojvodine so tokrat obiskali tudi občino Veržej, in sicer v okviru nadaljevanja dosedanje zelo uspešne aktivnosti pri povezovanju dveh narodov, ki spoznavajo številne skupne možnosti za vzpostavitev sodelovanja na gospodarskem, kulturnem in športnem področju ter izmenjavo izkušenj pri delu na drugih področjih, ki bi bile v skupnem interesu.

Na predlog o navezavi vsestranskih stikov, ki sta ga predlagali Agencija »Agrar« iz Zrenjanina v Vojvodini, v Republiki Srbiji (urednik Božidar Drinić) in spletni časopis »Štaterske novice« iz Maribora (urednik Rade Bakračević), je bilo od leta 2016 do sedaj podpisanih dvanajst tovrstnih oblik sodelovanja. Kot enajsto sodelovanje slovenske in vojvodinske občine je bila 28. avgusta 2018 podpisana listina o sodelovanju med Občino Veržej in srbsko Občino Sečanj. Listina je bila podpisana na sedežu Gospodarske zbornice Pomurja v Murski Soboti, nato je sledil še obisk vojvodinskih predstavnikov v Občini Veržej.

Občina Sečanj leži v sprednjem delu Banata, na meji s sosednjo Republiko Romunijo. V enajstih naseljih živi preko 13 tisoč prebivalcev in prebivalcev različnih narodnosti. Na površini 523 kvadratnih kilometrov je skoraj 50 tisoč hektarjev namenjenih kmetijskih površinam, 200 hektarjev pa je gozd. Kot glavna gospodarska dejavnost prevladuje kmetijstvo, hkrati pa je Občina Sečanj med vodilnimi v državi po proizvodnji sladkovodnih rib.

Melita Moravec

Podpis listine o sodelovanju – župan Občine Veržej Slavko Petovar in namestnica predsednika Občine Sečanj Ljiljana Kitić

www.verzej.si

NA OBISKU PRI NAJSTAREJŠI OBČANKI OBČINE VERŽEJ

Župan Občine Veržej, Slavko Petovar, Melita Moravec in Vesna Legen z občinske uprave ter občinski svetnik iz Bunčan, Jožef Tušek, smo obiskali našo najstarejšo občanko Pepo Lubi iz Bunčan, ki je slavila svoj devetindevetdeseti rojstni dan. Naše želje so bile zdravje in veselje.

Pepa se je našega obiska zelo razveselila, mi smo pa bili presenečeni nad njeno dobro voljo, dobrosrčnostjo in vedrino.

S Pepo, njenima sinovoma Antonom in Benom ter družino smo preživeli čudoviti urici, ob tem pa poslušali zanimiva pripovedovanja iz Pepinega življenja.

Ob slovesu, nam je Pepa obljubila, da se ob njenem naslednjem osebnem praznovanju, njeni stoletnici, spet srečamo.

Vesna Legen

Foto Sara Vinkovič

ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO MAISTROVIM BORCEM

Občina Veržej in Društvo general Maister Veržej sta v nedeljo, 7. oktobra 2018, pripravila spominsko slovesnost v počastitev spomina na Maistrove borce iz občine Veržej, ki so se odzvali pozivu generala Maistra za osvoboditev severnih krajev Slovenije. Spominsko ploščo posvečeno Maistrovim borcem iz veržejske občine sta svečano odkrila najstarejša še živeča potomca Maistrovih borcev, Avgust Bobnjar in Mirka Topolovec.

Župan Slavko Petovar in slavnostni govornik Franc Čuš sta v svojem nagovoru povedala, kako pomemben je bil boj generala Maistra za ohranitev slovenstva: »Kar 21 mož iz Veržeja se je odzvalo pozivu in se priključilo Štajerskemu pešpolku; mnogi med njimi so se komaj vrnili iz bojišč prve svetovne vojne, pa so kljub temu sledili klicu za obrambo domovine.«

V okviru slovesnosti je potekal prevzem praporja Društva general Maister Veržej, ob tej priložnosti so se slovesnosti udeležile Zveza društev general Maister, Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Zveza policijskih veteranskih društev Sever, Zveza slovenskih častnikov in Zveza društev borcev za ohranjanje vrednost NOB.

V programu so sodelovali Godba na pihala KUD Muzika Križevci, Osnovna šola Veržej in Kulturno društvo Slavko Osterc.

Vesna Legen

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE MAISTROVIM BORCEM IZ OBČINE VERŽEJ

Leto 2018 je leto obletnic dogodkov, ki so se v zgodovino Slovencev zapisali kot prelomni. 170 let prvega slovenskega političnega programa, ki so ga spisali Slovenci revolucionarnega leta 1848. Med avtorji je bil tudi naš rojak Franc Miklošič, ki si je takrat šele utiral svojo pot med znanstveno elito. Dvajset let kasneje, pred 150 leti je program dobil plebiscitarno podpor v obliki taborskega gibanja, ki se je začelo v Ljutomeru. Pred 100 leti, leta 1918 ob koncu prve svetovne vojne, ko se je risal nov politični zemljevid Evrope, je Rudolf Maister s sovjimi prostovoljci branil in obranil slovensko narodno mejo na Štajerskem, tako da danes lahko Slovenci živimo tisto, kar so si leta 1848 zadali naši predniki v programu Zedinjena Slovenija. Skupno vsem prelomnicam je bila množičnost odziva Slovencev k obrambi naroda in njenega obstoja. In ravno Prleki, živeči ob narodnostni meji, so svoja čustva izražali še posebej intenzivno. O tem priča veliko število podpisov v peticiji za program Zedinjena Slovenija, trije narodni tabori, med katerimi je ljutomerski bil sploh prvi in množica Maistrovih prostovoljcev doma iz Prlekije, med njimi tudi 21 vaših rojakov, domačinov iz Veržeja in okolice.

Samo nekaj naštetih zgodovinskih dejstev nam da odgovor na vprašanje, zakaj tako množičen odziv Slovencev na Spodnjem Štajerskem na Maistrov poziv, da Maribor in druga mesta na Spodnjem Štajerskem skupaj s podeželjem pripadajo Sloveniji oz. takrat nepriznani Državi SHS.

Relativnega sožitja med narodi znotraj Habsburške monarhije je bilo v 19. stoletju konec. Na sceno so stopili nacionalizmi kot posledica gospodarskega razvoja, vzpona meščanstva, prisotnosti idej francoske revolucije. Ni bila več pomembna pripadnost monarhiji oz. njenemu vladarju, ampak kdo si po jeziku in narodu. V to kolesje smo bili potisnjeni tudi Slovenci, in če smo želeli obstati napram številčno močnejših in politično dominantnejših narodov, Nemcev, Italijanov in Madžarov, je bila potrebna aktivizacija ljudskih množic. Pomembno vlogo pri tem so imeli posamezniki iz vrst intelektualcev, še posebej duhovščine in t.i. kmečke aristokracije. Samo izobraženi in ekonomsko uspešni so lahko bili naši predniki konkurenčni. Rodovitna zemlja ob Muri in ugodna klima Slovenskih goric sta predstavljala zadosten vir preživetja in sta ustvarjala dohodke, ki so omogočili izobrazbo kmečkih sinov. Romantični poskusi kulturnega in jezikovnega formiranja Slovencev segajo v čas preloma iz 18. v 19. stoletja, ko so se takrat še manj številčni izobraženci združevali v razne krožke in delovali v duhu evropskih miselnih tokov. V ta čas sodijo v našem okolju Leopold Volkmer, Štefan Modrinjak, Peter Dajnko, Anton Kreml, Jakob Košar, v mladih letih tudi Stanko Vraz in Franc Miklošič. Pesnili

Foto Sara Vinikovič

in pisali so v domačem ljudskem jeziku, ki so mu skušali dati pridih književnega jezika, iskali variante o kulturni in deloma tudi politični povezavi s Kranjskimi Slovenci in kajkavskimi Hrvati, raziskovali preteklost in s tem želeli postaviti narodno samobitnost Slovencev na Štajerskem na znanstveno osnovo. Na eni strani so vzdrževali stike z intelektualnimi krogi v Gradcu, Dunaju, še posebej pa v slovanskem svetu, po drugi pa skrbeli za širjenje znanja ter spodbujanje interesa med sonarodnjaki za izobraževanje.

Toda interesi velesil in prizadevanja velikih narodov po nadvladi so Evropo in svet na začetku 20. stoletja pahnili v veliko vojno, ki jo danes označujemo kot prva svetovna vojna. Iz današnje perspektive je težko razumeti navdušenje evropske javnosti nad vojno. Tako voditelji, vojaški generali kot ljudske množice so bile prepričane, da bo vojna kratkotrajna, da se bo zgodilo nekaj slavnih bitk. Ko so na višku poletja leta 1914 fante začeli odvažati na fronto, so bili v večini prepričani, da se bodo vrnil domov, preden bo odpadlo prvo jesenski listje. Danes vemo, da je listje odpadlo štirikrat, preden je po evropskih in svetovnih bojiščih utihnilo orožje, več kot desetina milijonov fantov pa se nikoli ni vrnila. Svet se je za vedno spremenil. Propadli so štirje mogočni imperiji, med katerimi je vsekakor za Slovence imel velike posledice razpad Avstro-Ogrske mo-

narhije. Slovenci so konec vojne pričakali opogumljeni z Wilsonovim program v 14 točkah povelja svetovne ureditve. V 10. točki je bilo zapisano, da bodo imeli avstro-ogrski narodi po koncu vojne pravico do avtonomije. Še preden je ameriški predsednik predstavil svojo vizijo, je 30. maja leta 1917 v dunajskem parlamentu v imenu južnoslovanskih poslancev združenih v Jugoslovanski klub naš rojak dr. Anton Korošec prebral Majniško deklaracijo. Ta je na Slovenskem sprožila deklaracijsko gibanje, v sklopu katere je ideja o državni samostojnosti s podpisi podprlo približno 320.000 Slovencev in Slovencev. Ko je bil Korošec oktobra 1918 še zadnjič v avdienci pri cesarju Karlu in ga je slednji prepričeval, naj Slovenci kot najzvestejši cesarjev narod vendarle ostanejo v Monarhiji, ga je vojda Korošec zavrnil z besedami: »Vaše veličanstvo, prepozno je.« Odločenost naroda, da ne želijo več živeti pod Habsburško-Lotarinško krono, je bila trdna in brez povratka. V slovenski politiki je zmaga Koroščeva, to je jugoslovanska usmeritev, napram Šušteršičevi avstrijski. Ustanavljati so se začeli organi oblasti in 29. oktobra je sledila razglasitev Države SHS. Država je imela tri osnovne probleme: grozili so ji socialni nemiri, ni imela določenih meja in ni bila mednarodno priznana. Zato slovenskim politikom ni ostala druga možnost kot iskanje povezave s Srbi, ki so se med vojno borili na strani kasnejših zmagovalcev, antantnih držav. Do združitve je prišlo že 1. decembra, ko je v Beogradu bila ustanovljena Kraljevina SHS.

Medtem je na terenu potekal boj za ozemlje, da bi si države izborile čim boljše izhodišče pred odločanjem na mirovni konferenci. Še posebej zapleteno je bilo na narodno mešanih območjih kot so bile Spodnja Štajerska, Koroška in Prekmurje. Samo odločnosti Generala Rudolfa Maistra, njegovih najtesnejših sodelavcev in članov Narodnega sveta za Štajersko gre zasluga, da so izvedli mobilizacijo in prevzeli vojaški nadzor do narodne meje, ki je kasneje postala tudi državna. Nasprotno je bila Koroška izgubljena zaradi omahljivosti Narodne vlade v Ljubljani, ki je iskala politično rešitev, vendar je ni našla. Edini svetel primer, ko ni bilo potrebno izvesti širše vojaške akcije je bilo Prekmurje. Toda ne smemo pozabiti, da sta bila izgubljena tudi Radgonski kot in Porabje. Stanje na terenu je potrdila v večini primerov pariška mirovna konferenca, pa tudi po 2. svetovni vojni razen v primeru Primorske ni prišlo do ozemeljskih sprememb.

Poleg generala Rudolfa Maistra so v teh prelomnih časih vsekakor pomembno vlogo odigrali tudi trije naši prleški rojaki, Kovačič, Korošec in Slavič. Medtem, ko se je Anton Korošec s srbsko stranjo pogajal o načinu združitve, sta bila Kovačič in Slavič priča Maistrovi vojaški intervenciji v Mariboru in na Spodnjem Štajerskem. Po ustanovitvi prve jugoslovanske države je Anton Korošec zasedel mesto podpredsednika prve skupne vlade v Beo-

gradu, Kovačič in Slavič pa sta postala člana jugoslovanske delegacije, ki se je udeležila mirovne konference v Parizu. Bila sta del etnografske podsekcije za določitev Severne meje, katere predsednik je bil Niko Zupančič, podpredsednik Franc Kovačič, tajnik pa Matija Slavič. Kot izvrsten poznavalec zgodovine štajerskih Slovencev je bil Kovačič odgovoren za reševanje razmejitve med Slovenci in Nemci na Štajerskem, Matija Slavič pa za Prekmurje. K sodelovanju ga je pritegnil prav Kovačič, ki je vedel, da Slavič zelo dobro pozna problematiko ogrskih Slovencev.

Na žalost so Maister, kakor njegovi sodelavci in prostovoljci, svojo pravo zgodovinsko mesto našli šele v času osamosvajanja in samostojnosti Slovencev. Maister je bil degradiran že za časa življenja. Poveljna, t.i. Titova Jugoslavija tem dogodkom, kakor njenim soustvarjalcem ni priznavala objektivne vloge. Njihov pomen so zminimalizirali ali sploh zamolčali. Zato je prav, da spomin ponovno obujamo in dogodke postavimo v korekten zgodovinski kontekst. Načini so različni. Z ustanavljanjem domoljubnih društev, kot je vaše mlado Društvo general Maister Veržej, postavljanjem spominskih obeležij, praznovanje obletnic, vključevanjem vsebin v šolski kurikulum.

Ob koncu nagovora si postavljam vprašanje, kako bi Maister danes dojemal aktualno stvarnost. Tako on kot množica prostovoljcev, ki mu je sledila, se ni spraševal kaj bo država naredila za njega, ampak kaj bo on naredil za svoje rojake. Zavedni in pokončni so se naši predniki borili za svoj dom, družino, soseda in sanjali o lastni državi. Dali so svojo žrtev, da smo lahko uresničili njihove sanje leta 1991 z osamosvojitvijo. Toda glavna razlika med današnjim rodом Slovencev in našimi predniki je v tem, da so zasledovali cilj, kaj lahko oni prispevajo za skupnost. Državo si danes predstavljamo kot nekaj imaginarnega in karakterna značilnost Slovencev je, da nenehno ponavljamo, kako slaba je ta država in nič ne naredi za nas. Spoštovani zbrani. Država smo državljani. Živimo v demokraciji in sami si postavljamo predstavnike oblasti. Vemo kdo je odgovoren za stanje. To smo vsi mi. Vloga aktivnega državljanja je, da spoštuje zakone in predpise, plačuje davke, gre na volitve, kandidira za odgovorne politične položaje, je odgovoren do sebe in soljudi, do narave, spoštuje zgodovino in prednike. Vzglede, kako ljubiti in braniti domovino nama naj bo Rudolf Maister, njegovi prostovoljci, 21 vaših domačinov. Čestitke in zahvala za vašo odločitev, da se jih z imenom in priimkom spominjate na javnem mestu. Opravljate poslanstvo in vlogo aktivnih državljanov, predstavniki Občine Veržej in Društva general Maister Veržej. Ste vredni in ponosni dediči idej in idealov, v katere so verjeli naši predniki pred 100 in več leti.

Hvala.

Franc Čuš, profesor zgodovine in geografije

POVEZOVANJE ZELENE TURISTIČNE PONUDBE ZALEDJJA Z REGISTRIRANO NARAVNO IN KULTURNO DEDIŠČINO – ZELENKO ŽELIMO

Zavod Marianum Veržej kot projektni partner in Občina Veržej kot pridruženi partner sodelujeta v projektu, ki je bil odobren v okviru 2. roka javnega razpisa INTERREG SI-HR (2014-20) in se izvaja od septembra 2017, ter bo trajal do februarja 2020. Vodilni partner je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zavod Murska Sobota, poleg že omenjenih pa sodelujejo še partnerji: ITC – Inovacijsko Tehnološki Grozd Murska Sobota, Zavod za okolje in turizem Dobrovnik / Környezet és Idegenforgalmi Intézet Dobronak, Grad Ludbreg, Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Varaždin, Turistička zajednica grada Varaždina in poleg Občine Veržej še trije pridruženi partnerji, po dva z vsake strani meje.

Glavni cilj projekta in skupnega turističnega produkta KULTNATURA, ki so ga partnerji razvili tekom izvajanja projekta, je ustvariti in implementirati nove turistične vsebine na območju projekta, na osnovi aktivnega vključevanja dediščine, v povezavi z vsebinami iz zaledja, ter s tem cilj-

Več o projektu in projektnih aktivnostih

najdete na:

www.kultnatura.eu

FB in Twitter: KULTNATURA

nim skupinam omogočiti nova doživetja ter po drugi strani učinkovitejša trženja omenjenega, skozi trajnostni turizem.

Aktivnosti potekajo na temelju štirih mikroproizvodov: Narava in gibanje, Rokodelstvo, Kulinarika in Vino. Zavod Marianum Veržej z enoto Center DUO, ki pri svojem rednem delu združuje čez 50 rokodelcev iz celotnega Pomurja, je odgovoren za mikroproizvod Rokodelstvo. Vsak izmed partnerjev pa deluje tudi na svoji mikrolokaciji, kjer povezuje pod novorazviti turistični produkt KULTNATURA tudi predstavnike ostalih mikroproizvodov. Tako Zavod Marianum Veržej opravlja pomembno vlogo vključevanja turističnih ponudnikov iz občine Veržej in okolice, saj se je vzpostavila tudi spletna stran www.kultnatura.eu, kjer se predstavljajo ne le predstavniki posameznih mikroproizvodov, pač pa tudi ponudniki nastanitev in ostalih turističnih atrakcij v okolju, kjer partnerji delujemo. Nadgradnja spletne strani je tudi na novo razvita aplikacija KULTNATURA, ki si jo uporabniki lahko brezplačno snamete in naložite na svoje pametne mobilne telefone in tablice. Vse z namenom,

da naravno in kulturno dediščino približamo širši javnosti in tudi mlajšim uporabnikom, ki se ravno preko teh vsebin lahko seznani s projektnimi aktivnostmi in spoznajo dediščino okolja, kjer živijo, oz. jo obiskujejo kot turisti.

Zavod Marianum Veržej je v sklopu projekta izvedel tudi manjšo investicijo – predstavitevni paviljon v obstoječem kampu – predvsem z namenom, da se mikroproizvod Rokodelstvo še bolje predstavi širši javnosti, hkrati pa prostor nudi izvajanje različnih predstavitevnih delavnic, predvsem v toplih mesecih. Za občane zanimivi so tudi različni dogodki, ki jih izvajamo tekom projekta. Na novo smo v juliju vzpostavili in izpeljali dogodek »Košara dobrot KULTNATURA«, skupaj z Občino Veržej pa smo tudi preko projekta Zeleno želimo nadgradili letošnji Miholov sejem 2018. V prihodnje se bodo dogodki odvijali še v sklopu Božične Prlekije 2018/19, v sklopu Plavčkovega festivala, v juniju 2019 in zaključili s prihodnjim Miholovim sejmom 2019. Torej več kot dovolj priložnosti, da spremljate naš projekt in se tudi aktivno vključite.

Ivan Kuhar, koordinator projekta

NINA MERNIK

Vodja plesne šole Urška Pomurje, plesna učiteljica in sodnica za moderne tekmovalne ples

Opiši nam svoje prve plesne korake. Kdaj si se navdušila nad plesom in kdaj si ugotovila, da želiš to početi tudi poklicno?

Plesati sem začela že v osnovni šoli, naprej kot dodatna dejavnost v šoli, potem pa tudi redni treningi baleta in jazz baleta v Murski Soboti. V srednji šoli sem nadaljevala s plesom v Mariboru in takrat že začela poučevati mlajše. Po končani srednji šoli sem začela poučevati v plesni šoli in ob delu naredila licenco za plesno učiteljico, kasneje tudi plesno sodnico za moderne tekmovalne ples. Pri tem sta me zelo podpirala mama in oče. Številni so namreč govorili, da plesna učiteljica pa že ni poklic.

Danes si vodja plesne šole Urška. Kdaj si se odločila za ta korak in kaj vse poučujete v vaši šoli?

Ples poučujem več kot 20 let, pred približno desetimi leti pa sem prevzela vodenje plesne šole Urška Pomurje, za kar mi ni žal, saj imam ogromno znanja in izkušenj. V moji plesni šoli poučujemo vse generacije in skoraj vse zvrsti plesa – disco dance, hip hop, jazz, show, balet, break dance, modern, družabne ples, aerobne vadbe, ... Vsako leto z nami pleše več kot 400 otrok in odraslih.

Kaj pa tekmovalni del? Kateri so vaši največji uspehi?

Že kar nekaj let se ukvarjam tudi s tekmovalci in sicer v kategorijah disco, show, jazz, modern, idr. Moji plesalci dosegajo vrhunske rezultate. Lahko se pohvalim s prvaki na svetovnih pokalih, evropskem prvenstvu in seveda državnimi in pokalnimi prvaki.

Letos smo še posebej uspešni, tako na pokalnih turnirjih kot v tujini. Na mednarodni plesni tekmi Inter dance fest Sarajevo, ki je največji plesni festival južne in jugovzhodne Evrope, z več kot 5000 plesalci iz 14 držav, smo osvojili osem medalj. Na državnem prvenstvu so punce v veliki formaciji postale vice državne prvakinja in prejšnji teden zmagale na svetovnem pokalu na Češkem.

Z družino ste se ustalili v Veržēju. Hčerki že stopata po tvojih stopinjah?

Zelo sem vesela, da me pri vsem tem podpira moja družina. Mož Andrej, ki se je tudi z veseljem preselil v Veržej, tu zelo uživa. Je že pravi Veržejec (smeh). Hčerki Brina in Neža sta obe plesalki. Brina že tekmuje in je v tem zelo uspešna, Neža pa za enkrat pleše samo ljubiteljsko.

Ples je ena najpopularnejših in razširjenih dejavnosti. Kakšne programe imate za ljubiteljske plesalce in komu bi jih priporočala?

Foto Osebniařiv

Veliko imamo poročnih tečajev, kjer parom pred poroko naredimo čisto posebno koreografijo na njuno najljubšo glasbo. Odrasli prihajajo tudi na tečaje družabnih plesov, ki razen poletnih dveh mesecev potekajo celo leto, na koncu pa priredimo tudi plesni večer.

Če kdo nima plesnega partnerja, lahko obiše latino solo plesni tečaj, zumbo ali različno aerobno vadbo. Tečaji se odvijajo v Ljutomeru in Murski Soboti, če pa je zanimanje pri večji skupini, organiziramo vadbo tudi v njihovem domačem kraju. Tudi otroci niso vsi tekmovalci. Večina jih pleše ljubiteljsko. Leta pri plesu res niso pomembna. Za vsakega se najde primeren program. V Veržēju imamo plesni tečaj vsako leto v vrtcu, poučujem tudi devetošolce za valet. Veliko Veržejcev obiskuje naše vadbe za odrasle v Ljutomeru in Murski Soboti, tudi veliko otrok iz Veržeja obiskuje plesne vaje v obeh plesnih šolah, so se pa pozimi tudi veržejski upokoјenci navdušili nad plesom in sem za njihovo skupino imela plesne vaje v Veržēju.

V svojem poklicu očitno zelo uživaš. Kako pa preživiš svoj prosti čas?

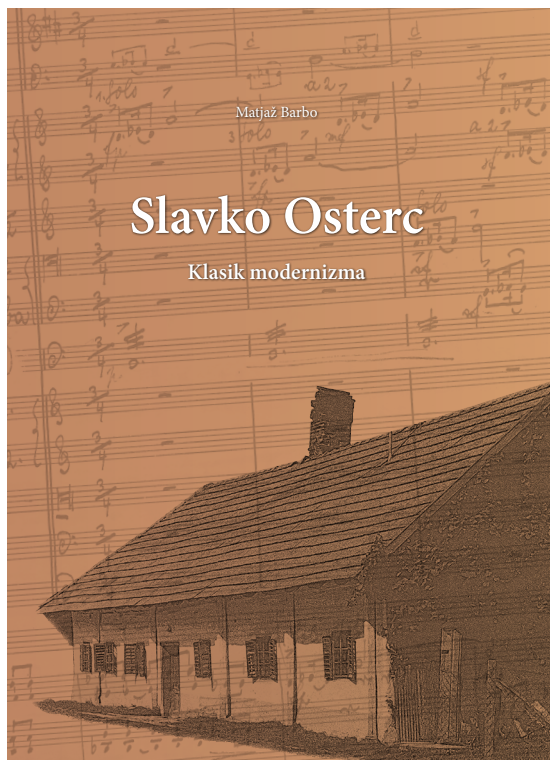
V svojem delu zares zelo uživam. Vsak dan je drugačen, polno novih poznanstev, smeha, prigod, veliko potovanj in novih izkušenj. Svoj prost čas posvetim svoji družini. Veliko potujemo, radi dobro jemo in se družimo s prijatelji.

Nina, hvala in še veliko veselja ter uspehov ob tvojem delu!

Vito Šadl

SLAVKO OSTERC, KLASIK MODERNIZMA

V mesecu avgustu je izšla monografija o skladatelju in glasbenem pedagogu Slavku Ostercu. Knjiga z naslovom Slavko Osterc, klasik modernizma, katere avtor je dr. Matjaž Barbo je izšla v okviru projekta Plavčкова dežela (2. JR LAS Prlekija), izdalo pa jo je Kulturno društvo »Slavko Osterc« Veržej.

Knjiga ni zasnovana kot znanstveno delo, ampak kot poljuden zapis o skladatelju, ki naj, kakor je zapisal avtor Matjaž Barbo, v sodobnem človeku (ponovno) zbudi zanimanje zanj in njegovo delo. Avtor je pri pisanju knjige izhajal iz različnih strokovnih zapisov o Slavku Ostercu, prav tako se je opiral na pričevanja, spomine in zapise njegovih sorodnikov, prijateljev, znancev, učencev, skladateljskih sopotnikov ali raziskovalcev, na danes zgledno urejeno arhivsko gradivo, hranjeno zlasti v Glasbeni zbirki Narodne in univerzitetne knjižnice itd.

Prek razumevanja skladateljeve osebnosti, prek vpogleda v njegovo izjemno življenjsko in umetniško pot, prek občudovanja njegovega vplivnega pedagoškega dela in razpredene mreže tesnih stikov z največjimi glasbeniki svojega časa ter seveda prek umevanja ustvarjalnih zadreg in Osterčevih pronicljivih ter umetniško prepričljivih odgovorov nanje, kakor je zapisal Matjaž Barbo, ostaja ključno vprašanje, kako lahko njegova glasba danes poleg žive zvočne izkušnje, če odmislimo Osterčev nesporni zgodovinski pomen v razvoju slovenske glasbe, prepriča sodobnega poslušalca. Del odgovora na to vprašanje se zrcali tudi v zasnovi Osterčeve knjige za katero si želimo in upamo, da bo pritegnila dobršen del domače in širše javnosti.

Ksenija Seršen, predsednica KD »Slavko Osterc«

Vrtec.....

VRTEC VERŽEJ SODELOVAL NA 2. ŠPORTNIH IGRAH V VRTCU CEZANJEVCI

V Sloveniji poteka projekt Nacionalni mesec skupnega branja od 8. septembra do 8. oktobra 2018. Dolgoročni cilj projekta je dvig bralne kulture in bralne pismenosti vseh prebivalcev v Sloveniji.

Na naši šoli smo se odločili, da se pridružimo projektu. Določili smo dan in uro v tednu, ko beremo pri vseh predmetih, učitelji in učenci. Prvošolčke pa smo povabili v knjižnico 17. septembra. Zgodbice so jim brali devetošolci. Malčki so z zanimanjem poslušali, saj so prvič poslušali starejše učence. Po prebranih zgodbicah smo prvošolčkom podarili knjigo Kotiček na koncu sveta kot motivacijo ob začetku branja za bralno značko. Zadovoljni smo se razšli z dogovorom, da se bomo na ta način srečevali vsak mesec.

Marjana Rojnik, knjižničarka

Foto Arhiv Vrta Veržej

PREDSTAVITEV NAŠEGA VRTCA NA MEDNARODNI KONFERENCI V SRBIJI

V začetku septembra sva se udeležili štiridnevne mednarodne konference na Kopaoniku, ki jo pripravlja BAPTA - Balkanski savez udruženja vaspitača. Tema je bila Kultura in vpetost v okolje.

S prispevkom, ki je bil objavljen v zborniku in z javno predstavitvijo sva predstavili delovanje folklornega krožka v našem vrtcu in vpetost otrok v kulturo ter načine za ohranjanje kulturne dediščine. Predstavili sva dejavnost, ki ponuja prvi korak otroku v kulturo okolja, v širšo družbo in v kulturne ustanove. To v obliki folklornega krožka ponujamo tudi našim otrokom v vrtcu. Preko tega spoznavajo igre, zbadljivke, oblačila in pripomočke ter spoznavajo pomen ohranjanja kulturne dediščine.

Na konferenci je bilo prisotnih čez dvesto vzgojiteljev in vzgojiteljic iz Slovenije, Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine in Srbije. Iz Slovenije smo se predstavili le nekateri vrtci: Sežana, Slovenska Bistrica, Ivančna gorica, Moravske Toplice in naš Vrtec Veržej. V plenarnem delu je bilo zelo prijetno in poučno, saj smo imeli možnost videti in deliti izkušnje iz primerov dobre prakse drugih vrtcev.

Vzgojiteljici Alenka Belec in Gabrijela Kuhar

Šola

DEVETOŠOLCI BEREJO PRVOŠOLCEM

V Sloveniji poteka projekt Nacionalni mesec skupnega branja od 8. septembra do 8. oktobra 2018. Dolgoročni cilj projekta je dvig bralne kulture in bralne pismenosti vseh prebivalcev v Sloveniji.

Na naši šoli smo se odločili, da se pridružimo projektu. Določili smo dan in uro v tednu, ko beremo pri vseh predmetih, učitelji in učenci. Prvošolčke pa smo povabili v knjižnico 17. septembra. Zgodbice so jim brali devetošolci. Malčki so z zanimanjem poslušali, saj so prvič poslušali starejše učence. Po prebranih zgodbicah smo prvošolčkom podarili knjigo Kotiček na koncu sveta kot motivacijo ob začetku branja za bralno značko. Zadovoljni smo se razšli z dogovorom, da se bomo na ta način srečevali vsak mesec.

Marjana Rojnik, knjižničarka

Vse foto arhiv OŠ Veržej

PODROČNI PRVAKI V ODBOJKI NA MIVKI

V ponedeljek, 10. 9. 2018 je bilo v Beltincih področno prvenstvo za starejše učence v odbojki na mivki. Za našo šolo so na tekmovanju igrali: Jure Jureš, Rene Brunec, Timotej Prelog in Nik Legen. Prvo tekmo so igrali proti učencem iz OŠ Murska Sobota I in zmagali z rezultatom 2:1. V drugi tekmi so z rezultatom 2:0 premagali učence iz OŠ Beltinci. V tretji tekmi so bili naš nasprotnik učenci iz OŠ Radenci, ki so jih prav tako premagali z rezultatom 2:0. V zadnji tekmi so z rezultatom 2:1 premagali učence iz OŠ Ivana Cankarja iz Ljutomerja. Tako so učenci naše šole osvojili prvo mesto brez izgubljene tekme, ter se uvrstili na državni polfinale. Ponovno smo dokazali, da se najboljša osnovnošolska odbojka na mivki v Pomurju igra prav na OŠ Veržej.

Anton Šterman

TRETJI NA DRŽAVNEM POLFINALU

V torek, 18. 9. 2018 je bil v Zrnkovcih državni polfinale v odbojki na mivki. Kot področni prvaki so se tekmovanja udeležili tudi učenci naše šole. Za našo šolo so igrali: Jure Jureš, Rene Brunec, Timotej Prelog, Nik Legen in Nejc Klemenčič. V prvi tekmi so učenci naše šole premagali učence iz OŠ Šoštanj z rezultatom 2:0. V drugi tekmi so premagali učence iz OŠ Šempeter, prav tako z rezultatom 2:0. V polfinalu so učenci naše šole igrali proti učencem iz OŠ Fram in po napeti končnici izgubili z rezultatom 2:1. V tekmi za tretje mesto so učenci naše šole premagali učence iz OŠ Beltinci z rezultatom 2:1. Tako so učenci naše šole osvojili tretje mesto na državnem polfinalu v odbojki na mivki.

Anton Šterman

Vse foto arhiv OŠ Veržej

POLETJE V MARIJANIŠČU

Poletje se je končalo in kar dobro smo že zakorakali v jesenski čas. Vseeno pa se z veseljem oziramo nazaj in se spominjamo vseh tistih lepih trenutkov, ki smo jih doživeli v preteklem poletju. Tudi v Marijanišču se je nabralo kar nekaj tovrstnega. Naj omenim na kratko vsaj nekaj dogodkov in skupin, ki smo jih gostili v Marijanišču:

- ❖ prihod več kot 200 mladih iz Splita,
- ❖ oratorij za družine,
- ❖ Kolping družine,
- ❖ duhovni seminar skupine Družina in življenje,
- ❖ duhovne vaje z g. Gerjoljem za družine,
- ❖ Emanuel skupine,
- ❖ tango seminar in festival.

Vsaka skupina oz. dogodek, bi si zaslužil svoj članek, bom pa tokrat izpostavil samo dva. To sta Oratorij za družine in Tango festival. Oratorij za družine je program, ki ga že vrsto let organiziramo in pripravljamo v Marijanišču. V letošnjem letu smo tako od 6. do 13. julija gostili 19 družin, za katere smo pripravili pester program. Program za starše je prevzel Peter Pučnik, medtem, ko sem se jaz, skupaj z animatorji, lotil programa za otroke. Trudili smo se, da bi tudi za starše našli vsebine, ki bi jih zanimale, hkrati pa pustili dovolj prostora za druženje staršev s svojimi otroki, za popoldansko čofotanje v Banovcih oz. za kaj drugega, medtem ko so bili večeri namenjeni skupnemu druženju družin na dvorišču Marijanišča. Nekaj posebnega je bil torek, ko smo vse družine povabili v naš Sonaravni vrt ob Marijanišču, kjer smo jim predstavili program: »Prleška košarica«. Vsaka družina si je lahko vzela svojo košaro Prleških dobrot in si organizirala po lastni želji mini piknik. Tudi za izlet smo poskrbeli, letos smo šli skupaj v Križevce, kjer smo imeli najprej sv. mašo, na to pa piknik in druženje v motoričnem parku.

Tango festival je dogodek, ki se zadnja leta odvija ob koncu meseca avgusta. Festival sicer ne organizira Marijanišče, ga pa gostimo v naši stavbi in če mislite, da se pleše samo za »Miholovo«, se motite. Tudi letos smo od 19. do 30. avgusta gostili okrog 120 plesalcev tanga iz celotne Evrope, nekateri pa so pripotovali tudi iz nekoliko bolj eksotičnih krajev. Morda tango ni najbolj poznan ples pri nas in bolj spada v južno Ameriko (npr. Argentino), pa je prav gotovo po zaslugi tanga, Veržej postal znan med plesalci tanga. Tako v kolikor boste kdaj potovali po svetu in boste morali povedati od kje prihajate, omenite samo, da prihajate od tam, kjer se vsako leto pleše tango. Po pripovedovanju udeležencev tango festivala, jim je Veržej zelo všeč in se bodo gotovo tudi prihodnje leto vrnili. Če koga zanima ta zvrst plesa pa lepo povabljen, da si pride pogledati in morda tudi poskusi zaplesati.

Primož Korošec SDB, vodja Marijanišča

Vse foto Arhiv ZNV

DOGAJANJE V ROKODELSKEM CENTRU DUO VERŽEJ

Razstava Zgodbe rok in krajev

Z Miholovim sejmom se je odprla nova razstava v Puščenjakovi dvorani Centra DUO Veržej. LAS Prlekija je sodelovala v projektu povezovanja LAS in z zunanjim izvajalcem, Zavodom Marianum Veržej, razvila nove rokodelske izdelke, vezane na 8 občin, ki jih LAS Prlekija pokriva. Pri razvoju izdelkov so sodelovali rokodelci, vključeni v Rokodelski center DUO Veržej. Pod taktirko domačinke, doc. dr. Sonje Šterman so tako nastali zanimivi in uporabni izdelki, za katere upamo, da se bodo prebili med protokolarna darila prleških občin oz. bodo obogatili ponudbo turističnih spominkov. Ker je aktivnost potekala na več LAS po Sloveniji, smo ob zaključku projekta ravno v Veržēju postavili na ogled izdelke, ki so bili razviti tudi drugod.

Razstava bo na ogled vse do 30. 11. 2018, v delovnem času Centra DUO Veržej. Vabljeni!

Košara dobrot »KULTNATURA«

Zavod Marianum Veržej je partner v projektu Zeleno želimo (INTERREG SI-HR 2014-20), v sklopu katerega so partnerji razvili blagovno znamko KULTNATURA. Tekom izvajanja blagovne znamke se je porodila ideja o organizaciji dogodka Košara dobrot »KULTNATURA«, kjer smo želeli povezati vse štiri mikroproizvode, ki jih KULTNATURA povezuje – Naravo in gibanje (dogodek je potekal v objemu sonaravnega vrta ob Marijanišču), Rokodelstvo (obiskovalci so se lahko preizkusili v različnih rokodelskih spretnostih, od pletenja iz šibja in ličja, do lončarstva), Kulinariko in Vino pa so zastopale dobrote lokalnih ponudnikov, ki so napolnile košare. Le-te so si obiskovalci lahko izposodili, priložena pa je bila še piknik odeja, da so lahko v prijetnem vzdušju in senci okusili prleško tünko in ostale dobrote. Vsekakor še bomo takšen dogodek kdaj ponovili!

Miholov sejem 2018

Miholov sejem, ki je potekal 30. 9. 2018 je tudi letos postregel s pestrim dogajanjem – na in ob stojnicah. Več o samem dogajanju najdete v nadaljevanju Fünkešnice – predvsem v fotoreportaži, tukaj pa naj velja zahvala Občine Veržej in Zavoda Marianum Veržej, ki nastopata kot soorganizatorja prireditve, vsem, ki ste se vključili v pripravo, izvajanje in pospravo Miholovega sejma. Zavedamo se, da Miholov sejem v takšnih razsežnostih, kot se je odvijal letos, ni le »občinski« ali »od Marijanišča«, ampak je od vseh nas, ki delamo v dobro promocije kraja in občine. Iskrena hvala!

Ivan Kuhar, vodja Centra DUO

Vse foto Aktiv ZMV

SPOMINI NA ŠOLO

Davnega leta 1928 so me starši vpisali v prvi razred verženske osnovne šole, kjer sem končal šest razredov. Še zdaj imam v spominu šolsko poslopje ob Marijinem spomeniku, kamor nas je hodilo kar več kratkohlaničnikov iz Osredka. Bili smo kratkohlaničniki v pravem pomenu besede, ker dolgih hlač nismo nosili niti pozimi. Hlače so nam segale malo čez kolena, pozimi pa smo si na gola meča in kolena navlekli daljše volnene nogavice, da nas ni zeblo. Aktovk, kakršne so poznale kasnejše generacije, takrat ni bilo, sam sem imel za šolske potrebščine majhen, iz blaga narejen nahrbtnik.

Šolske potrebščine so bile v prvem razredu zelo skope, zvezkov še nismo imeli, tako da smo sprva pisali na tablice. Tablica seveda ni bila takšna kot danes: v širok okvir ja bila vstavljena gladka skrilasta ploščica, ki je bila na eni strani črtasta, na drugi pa prazna. Med rdeče, pravilno razporejene črte, smo morali natančno vpisovati črke, tako da so se tiste, ki so segale navzdol, dotaknile spodnje črte, tiste, ki so segale navzgor, pa zgornje črte. Na tablico smo pisali s kamenčkom, to je s skrilsto paličico, brisali pa smo s krpico ali navlaženo gobico, ki je bila z vrstico privezana na tablico. Tudi kamenček je bil privezan, da je bil vedno pri roki in ga nismo zgubili. Druga, prazna stran tablice, je bila namenjena risanju. Risali smo z barvastimi kredami, mehkejšimi kot kamenček, ki je zaradi trdote zahteval kar nekaj spretnosti, da črke niso bile preveč okorne. Trudil sem se pisati lepo, kar se mi je kas-

Pri kosilu

Učiteljšče

neje, ko smo začeli uporabljati peresnik in črnilo, obrestovalo, saj se je v šoli ocenjevalo tudi lepopisje. V družini sem bil jaz tisti, ki je bil zadolžen za pisanje. Še zdaj se spomnim, s kakšnim veseljem sem pisal teti Lujziki, mamini sestri, v Francijo, v kraj Pont-Audemer ob Atlantskem oceanu, kamor je odšla s trebuhom za kruhom.

Učiteljice so bile stroge, a za strogostjo se je skrival dobrohoten namen, da od pouka kaj odnesemo. Zelo dobro se spominjam gospe Špindler, naše prve učiteljice računstva. Bila je učiteljica v pravem po-

menu besede, poučevala je z vnemo in z željo, da bi nas naučila čim več matematike, pa tudi kaj koristnega za življenje. Kadar fantje nismo znali računati, se ji je užaljenost videla na obrazu. Na roditeljskih sestankih se je obračala na starše, predvsem na mame, saj očetje običajno niso bili prisotni, češ da morajo poskrbeti za svoje sinove, jih bolj priganjati k delu in jim ne puščati toliko svobode, da bodo v življenju kaj dosegli. Všeč ji je bilo, če je kakšen učenec izrazil svoje mnenje, ni ga zavrnila, ampak ga je poslušala in z njim

razpravljala. Kasneje sem jo srečeval v Mariboru, vedno se je prijazno ustavila in me povprašala, kako in kaj. Nanjo imam zelo lepe spomine, čeprav smo takrat v šoli trepetali pred njo. Drug učitelj, ki je name naredil velik vtis, je bil gospod Kozar, ravnatelj šole. Prva stvar, ki mi pride na misel, ko razmišljam o njem, je pravičnost. Bil je prava avtoriteta, vzgajal je z besedo in s svojo pojavnostjo, včasih pa tudi s kakšnim udarcem, ki so bili v tistih časih v šoli dovoljeni. Ko smo šli učenci mimo njega, smo bili vsi pohlevni, mirni in zadržani, čim pa smo mu izginili izpred oči, smo se spet začeli suvati in dregati. Otroška razigranost se je do neke mere dopuščala, neubogljivost pa ne, hitro je kaj padlo okrog ušes, enkrat še meni, a ne spomnim se več, zakaj. Starši se nad šolskimi »metodami« niso pritoževali, nasprotno, običajno so rekli: »Prof ti je. Si si že zasluži.« Tudi kakšna »puca« je kdaj dobila zaušnico. Moja žena Marta je kot deklica enkrat zamujala v šolo, pa je »pecikl« kar od vrat šolskega dvorišča potisnila proti prostoru za kolesa. Seveda so se vsa kolesa podrla. Ravnatelj jo je opazoval s šolskega praga in ko je hotela mimo njega, je priletelo. Še pisniti si ni upala, pa tudi ne povedati doma. Stari časi pač in stari običaji in pravila.

Kadar smo imeli pouk popoldne, smo dobili v šoli tudi kosilo, kakšno enolončnico ali fižolovo juho, ki je meni zelo teknila. Po pouku smo se hodili igrati na kloštrsko igrišče, kjer smo igrali nogomet ali med dvema ognjema proti kloštrskim učencem, ki so nam bili zagrizeni nasprotniki. Mamina skrivna želja je bila, da bi se tudi jaz šolal v semenišču in kasneje postal duhovnik, saj glede šolskega uspeha ni bilo ovir, v končnem spričevalu osnovne šole sem imel petke in eno štirico, a bile so druge ovire in se ji ta želja ni izpolnila. Po osnovni šoli sem se tako vpisal v meščansko šolo v Ljutomeru, kar je bila takrat najboljša možna izbira za fante, za dekleta pa ljutomersko učiteljsko, kamor je hodila tudi moja žena Marta.

Po pripovedovanju očeta
zapisala Metka Brkan

ANIMATLON 2018

Tudi letos smo se animatorji Salezijanskega mladinskega centra Veržej odpravili v Želimlje. Tam se je odvijalo sedaj že skoraj tradicionalno vseslovensko srečanje animatorjev, ki so poleti pripravili več kot 300 oratorijev po vsej Sloveniji. Program smo pričeli z zahvalno sv. mašo, letos prav posebej posvečeno 30. obletnici oratorija v Sloveniji, končali s piknikom, vmes pa se je odvijal animatlon. Gre za posebno obliko oviratlona, preimenovane v animatlon, kjer se ekipa preizkusi na nekaj kilometrov dolgi poti z različnimi vmesnimi ovirami. Seveda smo te ovire najlažje premagali v dobri družbi, preko njih utrdili našo kondicijo in se še toliko bolj povezali kot skupina mladih, ki skupaj deluje čez vse leto. Kljub temu, da smo bili na koncu čisto premočeni in blatni, se drugo leto vsekakor spet vrnemo. Takšno druženje mladih nam je namreč dalo zagon za naprej, saj smo spoznali še druge animatorje z različnih koncev Slovenije, ki tako kot mi želijo živeti in delovati po don Boskovem zgledu. Velik hvala Bogu, organizatorjem, združenju animatorjev Oratorija in vsem prostovoljcem za odlično izpeljan dogodek.

Monika Ivančič

STIČNA MLADIH 2018

Stična mladih je tradicionalno vseslovensko srečanje mladine, ki se vsako leto odvija tretjo soboto v septembru, na dvorišču cistercijanskega samostana Stična na Dolenjskem. Letošnje, že 37. po vrsti je potekalo pod geslom:

»Ne boj se!« (Lk 1,30). Zbralo se nas je nekaj manj kot šest tisoč mladih.

Na srečanje smo se odpravili tudi mladi veržejske župnije in SMC Veržej. Ob 6.00 uri smo z avtobusom ljutomerske dekanije odrinili proti Dolenjski, kjer nas je čakal celodnevni program. V dopoldanskem delu smo lahko obiskali tri vsebinske sklope Vnemi me, Opogumi me, Nauči me; temu pa so sledile številne delavnice za vsak okus (medijska, politična, gledališka, glasbena, ustvarjalna, itd.), odbojarski in nogometni turnir, ogled stojnic, druženje. Dopoldanskemu programu je sledil odmor za kosilo, nato pa sv. maša, ki jo je daroval ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Franci Šuštar. Nagovoril in opogumil nas je s pomembnim sporočilom. Mladi se v tem svetu ne smemo bati pričevati za živo vero, kajti imamo največjo oporo. Ta opora, ta ljubezen, ki nikoli ne mine, je naš Oče, Bog. Dan smo zaključili z glasbenim praznovanjem skupaj s člani Stična benda, ki so obogatili tudi sveto mašo.

Domov smo se tako vračali v prijetnem vzdušju, napolnjeni z novimi idejami in okrepljeni s pogumom. Stična mladih nas je letos namreč še posebej spodbudila, da naj se ne bojimo uresničiti svojih želja in ciljev. Naredimo lahko kar je v naši moči, Bog pa bo naše srčno prizadevanje z veseljem blagoslovil.

Monika Ivančič

DAN ČEBELARJEV NA SEJMU AGRA IN KRONANJE 4. MEDENE KRALJICE

Člani ČD Veržej smo se zadnjo nedeljo v avgustu že zgodaj zjutraj odpravili na sejem AGRA, kjer je potekal Dan čebelarjev s kronanjem 4. Medene kraljice Slovenije ter

podelitev priznanj nagrajenih medov. Naslov medene kraljice je osvojila 24-letna Valentina Marinič iz Seliščev pri Svetem Juriju ob Ščavnici. Poleg njenega govora, so čebelarjem namenili nekaj besed še predsednik uprave Pomurskega sejma Janez Erjavec, predsednik ČZS Boštjan Noč in predsednik Državnega zbora RS mag. Dejan Židan.

Ob koncu slovesnosti smo si ogledali celoten sejem, še posebej zanimiv nam je bil "medeni hram" s slovenskim čebelnjakom, kjer je slovenske čebelarje predstavljala nova medena kraljica.

Razstavljeni so bili tudi izdelki sejemskega ocenjevanja, na katerem je prejel zlato medaljo tudi član našega ČD Alojz Novak, Mitja in Slavko Šoštarčič pa sta prejela bronasto priznanje.

Ob koncu čestitam prejemnikom nagrad, Valentini pa želim, da z veseljem in uspešno opravlja mandat 4. Medene kraljice Slovenije.

Petra Seršen

VERŽENSKI ČEBELARJI NA PROSLAVI OB 120-LETNICI ČD KRIŽEVCI

8. 9. 2018 smo se čebelarji ČD Veržej udeležili proslave ob 120-letnici ČD Križevci pri Ljutomeru.

Z uvodnimi besedami nas je pozdravil predsednik ČD Križevci Janko Osterc, ki je med drugim podelil tudi priznanja in zahvale. Nagovorila sta nas tudi dr. Kapun in župan občine Križevci pri Ljutomeru, ki je spregovoril o dosežkih in pridobitvah v občini.

Tudi kulturni program je bil pester. Še posebej ponosni smo bili, ko je nastopila Folklorna skupina Leščček iz

Veržēja in s svojim nastopom dobesedno dvignila dvorano na noge.

Ob koncu proslave nas je ob izhodu iz dvorane čakala pogostitev iz strani ČD Križevci, nato so nas še povabili na kosilo, kjer smo ob dobri hrani in pijači pokramljali o tem in onem, glavna tema pogovorov so pa bile seveda naše pri-dne čebelice.

Petra Seršen

UTRIP DRUŠTVA UPOKOJENCEV VERŽEJ

Društvo upokojencev Veržej je zelo aktivno, saj smo počivali le, ko je bila največja vročina, vmes pa se srečevali in vedno kaj počeli. Uspešno smo predstavili delo sekcije ročnih del na tradicionalni razstavi v mesecu maju. Številčno smo se udeležili srečanje upokojencev Pomurja v Banovcih in se zopet prijetno družili na našem tradicionalnem pikniku v Bunčanih. Odzvali smo se tudi na razpis ZDUS-a, Novoletna voščilnica in na natečaj poslali naše voščilnice, ki so jih izdelale članice sekcije ročnih del. Podali smo se na izlete in se seznanili z zgodovino in zanimivostmi Celja, Škofje Loke, prelepega Jezerskega, Litije, Vač in postali »pravi Slovenci« v geometričnem središču Geoss. Želimo si lepe jeseni in dobrega zdravja in sporočamo vsem, ki še niso naši člani, da se nam lahko vedno pridružite.

J. Jerebic, DU Veržej

LEPO PREŽIVETA JULIJSKA NEDELJA NA DRŽAVNEM SREČANJU V BELTINCIH

Mesec julij sicer kar sam od sebe kliče po počitnicah in oddihu. Pa vendar nas je Leščečke čakala še ena prijetna obveznost, preden se zares podamo na oddih. V nedeljo, 24. julija smo se navsezgodaj dobili v našem garde-robnem hramu ter pridno spakirali vse potrebno za nastop na 1. delu državnega srečanja odraslih folklornih skupin Le plesat me pelji, ki je potekal v Beltincih. Leščečki imamo lepe spomine iz Beltince. Čudovit park, prijazni domačini, predvsem pa dobro vzdušje. Pa četudi je vreme kdaj pa kdaj

Foto Sara Vinkovič

kislo in nam ga malo zagode. Letos smo žal proti dežju bili nemočni. K sreči pa so nam organizatorji zagotovili prostor v športni dvorani Osnovne šole Beltinci, tako da smo nastopajoči lahko izvedli svoje nastope, publika pa je lahko v dvournem programu zares uživala. Na srečanju je nastopilo 8 folklornih skupin, prav vsaka je pokazala res zanimivo postavitve. Leščečki smo se predstavili s postavitvijo Fčosih treba dvakrat mrete. Občinstvo je imelo priložnost doživeti

Foto Sara Vinkovič

Rihtarjevo praznovanje godu, ki je potekalo veselo in živo, kot po maslu, vse dokler se na vratih ne pojavi rubež.

Strokovna komisija v sestavi Tomaža Simetingerja, Klavdije Žabot in Tjaše Cigüt, je tudi letos podelila dve zlati priznanji s posebno pohvalo. Prejeli sta jo FS KD Marko Belinci za plesno izvedbo ter 2. skupina Akademske folklorne skupine Študent iz Maribora za glasbeno izvedbo.

Prav vsaka skupina pa si zasluži posebno pohvalo, saj so tovrstni nastopi delo, ki odražajo trud, ki ga skupine vlagajo od začetka sezone pa vse do konca. V prijetnem vzdušju smo se podružili še naprej s člani preostalih skupine, kakšno rekli, kakšno spili, predvsem pa se skupaj poveseleli. Takšne nedelje pa res ni nikoli škoda. Leščečki še enkrat čestitamo vsem uvrščenim skupinam ter želimo obetaven in energije poln začetek nove folklorne sezone.

Mi pa že snujemo in kujemo nove ideje, ki jih boste lahko videli v 12. sezoni.

Darja Rus

LEŠČEČKI PRIPLESALI PRVA TRI MESTA NA TEKMOVANJU V PLESANJU POLKE

Na Pomurskem sejmišču v Gornji Radgoni so ČZD Kmečki glas, TV IDEA – Kanal 10 in Pomurski sejem v sklopu 56. mednarodnega kmetijskega – živilskega sejma AGRA 2018 pripravili tekmovanje v plesanju polke, z denarno nagrado za prva tri mesta. Zavrtelo se je šest parov, ki jih je ocenjevala komisija v sestavi Štefan Ščernjavič, Darinka Prša in Kristina Gabor. Ocenjevali so urejenost noš, prihod na ples, drža, usklajenost v korakih, harmonija s taktom, obvladovanje prostora in sproščenost ter obvladovanje več vrst polke (različne drže). Komisija je odločila, da sta največ znanja, usklajenosti in energičnosti na plesišču pokazala Tjaša Rantaša iz Veržaja in Nejc Kuzma iz Stare Nove vasi. Drugo mesto je pripadlo Barbari in Blažu Djačkaju, tretje mesto pa sta zasedla Jasmina Lubi iz Bunčanov in Matej Cupar iz Ljutomera.

Tjaša Rantaša

Foto Arhiv FS Leščeček

DRUŽENJE NA KLOPI V BUNČANIH

Tja od pomladi do jeseni narava ozeleni in zacveti, vse valovi in kipi od življenja.

Tudi ljudje smo ob toplih in dolgih poletnih dneh boljše volje. To je čas dopustov in druženja, čas uživanja. Tako smo si tudi mi Bunčanci zaželeli druženja.

V naši vasi so namreč tri klopi na treh lokacijah, dar Občine Veržej. Te klopi so namenjene popotnikom, ki se peljejo s kolesi ali gredo peš skozi vas Bunčani, da se malo odpočijejo, ohladijo in naberejo nove energije, namenjene pa so tudi vaščanom. Naše srečanje je bilo v začetku avgusta na trikotniku pri »Špindlerjevih«, na klopi pod drevesom in zelenjem, ki ga skrbno ureja naš občinski svetnik Joško Tušak. Ta trikotnik je večje kvadrature, tako da so na njem bile postavljene mize, na katerih so dišale dobrote. Vsak obiskovalec je prinesel svojo specialiteto. Zbralo se je toliko dobrot, da bi lahko vzdržali ves teden in ne bi bili ne lačni ne žejni. Posebna specialiteta večera pa je bil LANGAŠ, ki ga je pekla nekdanja vaščanka in izvrstna kuharica, Lidija Kustec.

Druženje je trajalo do zgodnjih jutranjih ur, saj nas je obkrožalo veliko pozitivnih in čudovitih ljudi, kateri so pustili bogat pečat sreče in zadovoljstva.

Danica Gregorinčič

Foto PGD Bunčani

Foto PGD Bunčani

GODBA IZ LAŠKEGA PRI PETOVARJEVIH

Bil je topel julijski dan, ko so se v Bunčane, na kmetijo k Petovarjevim, pripeljali godbeniki veteranov GAMBRINUS Laško s partnerji. V Ljutomeru je bilo namreč 28. 7. 2018 srečanje veteranskih godb Slovenije.

Naše Prostovoljno gasilsko društvo Bunčani že vrsto let prijateljuje s Prostovoljnim gasilskim društvom Vrh nad Laškim in je med seboj zelo povezano. Vsako leto se srečamo na našem letnem občnem zboru gasilskega društva in vrnemo obisk. Da sta društvu zelo povezani, se imamo zahvaliti našemu predsedniku PGD Bunčani, Antonu Petovarju in njegovemu predsedniku Stanetu Seliču. Oba sta namreč strastna gasilca in živita ter delata za dobrobit gasilstva. Seveda pa imata podporo vseh članov gasilskega društva in vaščanov, ki priskočijo na pomoč ter s skupnimi močmi dokažeta, da je v slogi moč. Njihov cilj in želja je bila, da skupaj zapojejo in zaigrajo: Godba veteranov GAMBRINUS Laško s partnerji in z domačimi kmetije Petovar ter vsemi v vasi, ki so slišali godbo in petje ter da se ohranijo naše lepe slovenske pesmi. V ta namen so imeli s seboj tudi besedila nekaterih starih pesmi kot so: V dolini tihi, Pod rožnato planino, Zabučale gore,..., ki so jih razdelili, da je bilo petje bolj ubrano. Petovarjevi so jih pogostili z dobrotami, katere je pripravila gospodinja Zvonka, ki ima mogočen čut do sočloveka, njena dobrota pa je neskončna.

Godba iz Laškega in petje je odmevalo do večernih ur, saj je njihova ljubezen do petja in igranja mila, a vendar močna in vztrajna. Kot voda, ki kleše pot skozi najtrše skale mogočne reke.

Danica Gregorinčič

OBNOVA GASILSKEGA DOMA VERŽEJ

Spoštovani, obnova gasilskega doma se nadaljuje po planu. V mesecu juniju, in sicer 21. in 22. junija, smo zamenjali vsa okna na gasilskem domu in vhodna vrata. Zamenjava se je nekoliko zamaknila, saj smo se odločili za PVC izvedbo in smo morali od Zavoda za ohranjanje kulturne dediščine pridobiti ustrezno soglasje. Odločili smo se za izvajalca MIK Celje, ki je bil med ponudniki najugodnejšimi. Po končani montaži smo nadaljevali z zbiranjem ponudb za nova garažna vrata. Na sam objekt je prišlo kar nekaj ponudnikov, ki si je ogledalo naš dom in pripravilo ponudbe za vrata. Na koncu smo se odločili za izvajalca ADDOR iz Velenja, ki je bil med najugodnejšimi in je zagotovil tudi najkrajši rok za dobavo vrat. Sledila bo notranja obnova, se pravi urejanje prostorov, ki jih bomo urejali postopno, predvidevamo, da bo dom nared do praznovanja 140-letnice, ki jo bomo obeležili leta 2020. Vso delo veliko lažje opravljamo in tudi z optimizmom zremo v leto 2020, saj vidimo, da nas podpirate pri obnovi. Veseli smo, da ste se številni lepo odzvali na prošnjo za vaš prispevek za obnovo. Vsem, ki ste že nakazali prvi obrok v višini 25 €, nekateri ste nakazali že vseh 150 €, se iskreno zahvaljujemo, za ostale pa verjamemo, da boste s svojim prispevkom pomagali, da lažje uresničimo načrtani cilj. Vsem zagotavljamo, da je denar namenjen izključno samo za obnovo, zakar se tudi vodi evidenca.

Mihael Kolbl, predsednik PGD Veržej

MEDGENERACIJSKO SREČANJE GASILCEV

Društva v svojih organizacijah družijo ljudi različnih generacij, v marsikaterem so prisotne kar tri generacije iz ene družine. Zato je zelo pomembno dobro usklajevati in voditi vse aktivnosti, da so zadovoljni vsi. Tega se zaveda tudi Gasilska zveza Slovenije, zato vsako leto prireja medgeneracijsko srečanje gasilk in gasilcev Slovenije. Tudi letos se je zadnje soboto v mesecu avgustu odvijalo medgeneracijsko srečanje. Potekalo je v Velenju. Ker se tudi v našem društvu zavedamo pomembnosti medsebojnega in medgeneracijskega sodelovanja za obstoj in nadaljnji razvoj društva, smo se tudi nekateri člani našega društva, na lastne stroške, udeležili omenjenega srečanja. Na srečanju nam je sicer cel dan nagajal dež, vendar nam ni pokvaril dobre volje in razpoloženja. V sklopu programa smo si ogledali tudi muzej premogovništva in domačo pivovarno, pomerili pa smo se tudi v raznih šaljivih igrah.

Po koncu srečanja smo si bili vsi enotni, da je takih družin gasilcev premalo, saj se večinoma srečujemo samo na intervencijah ali pa na raznih proslavah, takih sproščujočih srečanj pa primanjkuje.

Mihael Kolbl, predsednik PGD Veržej

Foto PGD Veržej

SARA ROJNIK DRUGA NA BALKANSKEM PRVENSTVU

Najboljša igralka squasha v Sloveniji, Veržejka Sara Rojnik, v preteklih tednih dosegla še dva zavidanja vredna rezultata.

V avstrijskem Gradcu je na evropskem članskem prvenstvu za posameznike, s katerim se je končala tekmovalna sezona 2017/2018, s tremi zmagami v petih nastopih osvojila 21. mesto.

Še boljše pa je bila na balkanskem prvenstvu, ki se je septembra, že v novi sezoni 2018/2019, odvijalo v Ljubljani. Osvojila je srebrno medaljo, v finalu pa je morala premoč priznati Hrvatici Paulini Rodoš, ki jo je Sara sicer na evropskem prvenstvu premagala. V tokratnem finalu sta punči odigrali izjemno izenačen dvoboj, v katerem so odločale nianse.

Vito Šadl

TAJA KUKOLJ, PRESKAKOVALKA OVIR S KONJEM

Taja Kukolj, mlada, a že izkušena preskakovalka ovir s konjem, že dlje časa trenira in tekmuje s konjem Conner Campinom. Letošnje leto sta začela odlično, saj sta že takoj dosegla 1. mesto v Zagrebu. Meseca aprila sta tekmovala v Ljubljani, kjer sta dosegla 2. mesto, takrat pa se je konj poškodoval in okrevanje je trajalo dva meseca. Vrnila sta se odlično, saj sta že konec junija v Ljubljani dosegla odlično 1. in 3. mesto na višini 110 cm in 115 cm. Od 15. 8. do 19. 8. 2018 je v Lipici potekalo državno prvenstvo, kjer sta na višini 120 cm osvojila ekipno 2. mesto. Tako sta bila izbrana v slovensko reprezentanco in zastopala Slovenijo na Balkanskem prvenstvu, ki je potekalo konec avgusta v Zagrebu.

Ivan Kuhar

LIBERTY LUNA IN RENE HANŽEKVIČ TRETJA V DRŽAVNEM PRVENSTVU

Triletna rjavka iz hleva Reneja Hanžkoviča že od prvega nastopa kaže svoj izjemen talent. V začetku septembra se je tako v Ljubljani zavihtela na stopničke v državnem prvenstvu, čez dva tedna pa je v Ljutomeru osvojila še predtek krožne dirke 3-letnikov. Sijajno formo je septembra pokazal tudi Seršenov Rožle, »zimzeleni« Dante MS iz hleva Brunec pa je zmagal v dirki Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer.

Odlična 3-letna Liberty Luna je kmalu po prihodu na hipodromske steze navdušila poznavalce in nakazala, da bo zelo verjetno stopala po materinih stopinjah, ki je svojo ekipo z vrhunskimi rezultati razveseljevala pred dobrimi desetimi leti.

Liberty je že v prvem nastupu resen odpor nudila odličnemu Didier Bleuju, v svojem drugem nastupu je osvojila tretje mesto, po slabši predstavi v tretji dirki, pa je avgusta zabeležila svojo prvo zmago, ki je bila njena odskočna deska za nastop v državnem prvenstvu.

Dirko v prvenstvu sta Liberty in Rene pričela precej zadržano in šele v zadnjem ovinku sta pričela s finišem in dosegla tretje mesto. Dva tedna kasneje sta v Ljutomeru osvojila še predtek krožne dirke triletnikov.

V odlični formi je septembra tudi Rožle. Varovanec trenerja Branka Seršena je navdušil v Avstriji, kjer je v močni preizkušnji imenovani »Dirka treh dežel«, kljub galopu na startu po odličnem finišu osvojil peto mesto. Sredi septembra je nato v dirki za veliko nagrado križevske občine ugnal najboljše slovenske kasače in se veselil prve letošnje zmage, sicer pa že dvanajste v karieri.

Prav na ljutomerskih dirkah 16. septembra je svojo edino letošnjo zmago dosegel tudi Dante MS iz hleva Jožefa Brunca. Najboljši je bil v dirki za pokal Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer, v kateri imajo pravico nastopa le vozniki gimnazijci ljutomerske gimnazije. Za ta namen je Jožef aktiviral Mitjo Slaviča iz Ključarovcev in z izbiro je več kot uspel. To je sicer že enajsta zmaga v karieri tega 10-letnega kasača.

Vito Šadl

PROPOLIS IN NJEGOVA UPORABNOST

Propolis je eden od primarnih čebeljih pridelkov tako kot so med, cvetni prah, matični mleček in vosek. Uporabnost samega propolisa se je v nekaj letih zelo razmahnila, saj porabniki vse pogostejše posegajo po naravnih pridelkih in izdelkih. Vsak izmed nas se spomni kakšne prigode iz otroštva, ko so nas pestile bolečine v grlu, naše babice pa so s pomočjo propolisa lajšale bolečine v grlu. Uporabnost propolisa je tako zelo široka, o tem so pisali že v antiki, saj so mu namenjali posebno pozornost.

Samo pridobivanje propolisa je odvisno od klimatskih pogojev kot tudi od same postavitve čebelje družine v prostoru, kjer je v bližini dovolj dreves kot tudi podrasti. Pridobivanje propolisa je odvisno o čebelarjevega znanja in izkušenj. Surovine iz katerih čebele proizvajajo propolis so smole, ki varujejo rastline pred okužbami. Smolo čebele oplemenitijo še z izločki svojih žlez. Pomemben pa je tudi čas pridobivanja propolisa, saj čebele nabirajo drevesne smole med 10. in 16. uro, ko je temperatura v naravi okoli 20 °C. Količina pridobljenega propolisa je odvisna od potreb v čebelji družini, saj z njim zavarujejo svoje bivališče pred prepihom in svetlobo. Čebelja družina se z njim bojuje tudi proti mikrobom. Večje tujke, ki jih ne morejo odstraniti iz svojega bivališča jih preprosto prevlečejo s propolisom.

Ne samo od potrebe v čebelji družini, ampak tudi moči čebelje družine je odvisen pridelek propolisa. Torej, močnejša oz. številčnejša kot je čebelja družina, večje so potrebe po propolisu in hkrati tudi večje so potrebe po iskanju osnovnih surovin – smol.

Propolis sestavljajo rastlinske smole, vosek, eterična olja, cvetni prah, organske snovi, vitamini in minerali. Po kemijski sestavi propolis vsebuje ogromno snovi, med njimi tudi flavanoide. Propolis je svetlo do temno rjave barve. Sveže postrgan propolis je lepljiv, na sobni temperaturi se strdi. Posamezna čebelja družina med sezono proizvede od 150 do 400 g propolisa.

Samo pridobivanje propolisa je za čebelarja zelo zahtevno, saj mora dobro poznati lastnosti posamezne čebelje družine. Za pridobivanje namenskega propolisa je primeren vsak tip panja. Pomembno je, da je omogočeno vstavljanje namenskih pripomočkov za pridobivanje propolisa nad plodiščem oz. na mesto, kamor čebelja dru-

Foto JSSČ

žina najraje odlaga propolis. Čebelar tako poskrbi za pravilno tehnologijo pridobivanja najkakovostnejšega propolisa. Zgodovinski zapisi o propolisu kažejo, da so že stari Grki dobro poznali številne možnosti uporabe propolisa in to se je razširilo in ohranilo po vsem svetu.

Propolis je primarni čebelji pridelek, ki ga čebele proizvedejo iz smol. Te smole varujejo rastlino pred okužbo. Osnovno surovino – smolo čebele oplemenitijo s svojimi izločki žlez in ostalimi čebeljimi pridelki. Propolis se lahko uporablja surov ali kot mešanica z ostalimi čebeljimi pridelki in je tudi eden od čebeljih pridelkov, ki se uporablja v apiterapiji. Poznamo številne izdelke iz propolisa kot so na primer zobne paste, bomboni, kreme, šamponi za lase, ... Tako so sedaj v tem prehodnem obdobju jesen – zima njegove možnosti uporabe zelo široke.

Tomaž Samec, Svetovalec za varno hrano pri JSSČ

MIHOLOV SEJEM

VERŽEJ 2018

V soorganizaciji Občina Veržej in Zavoda Marianum Veržej je letos potekal že 7. Miholov sejem. Organizatorja uspeta vsako leto znova na stojnice privabiti več ponudnikov, pridati kakšno novost in poskrbeti za pester programski del. Ko svoje naredi še vreme, je slika popolna. In tako je bilo tudi letos.

Vzporedno je v Kovačičevi dvorani Zavoda Marianum potekal zaključni dogodek Projekta sodelovanja LAS Zgodbe rok in krajev, ki sta se ga poleg vodij in predstavnikov lokalnih akcijskih skupin udeležila tudi poslanka NSi Ljudmila Novak in predsednik državnega zbora Republike Slovenije, mag. Dejan Židan. Sodelovanje na področju rokodelskih centrov Slovenije je tako tudi s tem projektom obrodilo prve sadove na področju urejanja rokodelstva, saj se je vzporedno pripravljala dokument nacionalnega zaveznitva.

V župnijski cerkvi sv. Mihaela so se domačini, romarji in gostje ter člani folklornih skupin zbrali k žegnanski sveti maši, ki jo je daroval predstojnik slovenskih salezijancev, mag. Marko Košnik. Pridne gospodinje so po mašni slovesnosti pogostile obiskovalce s pravimi prleškimi dobrotami.

Pred osrednjo prireditvijo so na glavnem odru prejele blagoslov folklorne skupine, ki so se pozneje tudi predstavile na odru. Letos so sodelovale: KD Dobrava Naklo, FS Podkuca; KD Slavko Osterc Veržej, FS Leščeček in Starejša folklorna skupina, Folklorno društvo G. Radgona, Društvo upokojencev "Veseli Prlek" in FS Cven.

Sledila je osrednja prireditev s podelitvijo priznanj za najboljšo prleško tünko oz. meso iz zaseke. Skupno je sodelovalo 12 vzorcev, naziv najboljša pa je letos pripadel Kmetiji Vargazon iz Cvena, ki je prejela vseh 20 možnih točk. Drugo mesto je osvojil Žan Koroša, tretje pa Slavko Sever.

V sklopu projekta Sodelovanja LAS je bila slavnostno odprta tudi razstava Zgodbe rok in krajev, ki bo na ogled v Puščenjakovi dvorani še vse do 30. 11. 2018.

Osrednji dogodek so popestrili člani kvinteta Jeruzalem, po odprtju razstave pa so oder zavzeli člani pihalnega orkestra KUD Muzika iz Križevcev pri Ljutomeru.

Obiskovalci in vedno več domačinov praznično nedeljsko kosilo opravi kar na Mihalovem sejmu, saj Terme Banovci poskrbijo, da nihče ne gre lačen od nas.

Najbolj pestra je bila ponudba na stojnicah! Predstavljali so se rokodelci iz Pomurja, člani rokodelskih centrov, združenih v Konzorcij RC Slovenije, rokodelci vključeni v projekt Zgodbe rok in krajev ter lokalni ponudniki.

Sedaj že tradicionalno so odrski program zaključili udeleženci MiHeC festa, festivala otroških folklornih skupin. Letos so se predstavile tri skupine: OŠ Veržej – »Male Veržence«, OŠ Stročja vas – »Folklorna skupina Stročja vas« in KD Anton Kremlj Mala Nedelja – »Purgaške deca«.

Nekateri so sejem zapuščali še v soncu, drugi smo počakali na mrak – vsi pa veseli in zadovoljni, da je dogodek tako lepo uspel.

**MIHOLOU
SEJEM**
V VERŽEJU 2018